

KVVL

KÁRPÁTALJAI VÁLLALKOZÓK LAPJA

I. ÉVF. I SZÁM

TARTALOM

Tisztelt Olvasó!.....	3
„ez a mi dolgunk és nem is kevés”	3
I. Méhész Fórum Mezőgecsében	6
Járási közgyűlés az ungvári régióban	6
Szakmai bemutatón vett részt a KMVSZ küldöttsége Szerencsen.....	7
Globális gazdasági helyzet:.....	8
Az adózás aktuális kérdései Ukrajnában.....	10
Sikernövény lesz-e az olajtők Kárpátalján?	12
Aktuális teendők a méhészetben	13
Magyar-magyar kapcsolatok.....	14
Ismerjük meg vállalkozásainkat - Bani István...	15

TURUL EXPO

Méhész tagozat alakult a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetségében - Évzáró közgyűlés - 4. oldal

I. TURUL EXPO

KVL

KÁRPÁTALJAI
VÁLLALKOZÓK LAPJA

Felélős kiadó:
KMSVZ

Főszerkesztő:
Pataki Gábor

Munkatársak:
Fazekas Krisztina
Huszár Péter
Kovács Árpád
Radvánszky Ferenc
Szegedi Zoltán
Túri Ágnes
Virág László

Kiemelt együttműködő
partner:
NSKI

Szerkesztőség:
Ukrajna
Tiszapéterfalva
Rákóczi út 91/a.

Tel.:
+38 03143-32-333
+38 03143-32-381
Fax:
+38 03143-32-333
Mobil.:
+38 097-96-87-931

e-mail:
kmsvz.beregszasz@
gmail.com

www.kmsvz.org.ua

Nyomtatás:
Turóczy Gábor

Minden jog fenntartva.
Belső használatra.
Példányszám: 1000

Tisztelt Olvasó!

Ebben az elektronikával átitatott világban bizonyára felmerül a kérdés, hogy van-e még szükség írott sajtóra. A kérdés jogos, de a Kárpátalján élő magyarság még mindig szívesen lapozgatja azt a néhány magyarul írott hetilapot, amely számára elérhető. Szövetségünk egy olyan új, negyedévenként megjelenő, színes sajtóorgánumot szeretne olvasóinak átadni, amely a gazdasági és vállalkozói élet mellett mindennapi gondjainkkal, és közérdekű problémáinkkal is kíván foglalkozni. Sorsunk alakulása ebben a politikai konfliktusokkal és nehéz gazdasági helyzettel terhelt világban, nagyban függ attól, hogy milyen lesz az elkövetkező hónapokban és években, kisebbségben élő nemzeti közösségünk gazdasági élete. A mindennapi kenyér fontossága, családjaink anyagi biztonsága sok esetben felülír bizonyos érzelmi kötődéseket. A halandó kárpátaljai ember, ha a szükség arra kényszeríti, belső Ukrajnában, Oroszországban, Magyarországon, vagy éppen Spanyolországban vállal munkát, hogy biztosítsa családjá számára a megélhetést. Ez a migráns életmód számos esetben a családok széthullásához, idegen földre költözéshez vezet. Könnyen meglehet, hogy amit több mint ezer év nem tudott eltörölni Kárpátalján – a magyarság jelenlétét – azt most tízhúsz év könnyen tönkretetheti, amennyiben nem leszünk eléggé szervezettek, és kitartóak.

Ennek a kitartásnak az alapjait próbálja megteremteni a KMVSZ saját szerény lehetőségein és eszközein keresztül. Ilyen eszköz lehet ez az újonnan alapított szakmai lap, amely terveink szerint közért-

hető nyelven és hitelesen kívánja kielégíteni az olvasó tudásvágyát, mindazokét, akik részesei ennek a túlélési harcnak, melyet

a kárpátaljai magyarság vív minden nap. Biztató jel, hogy Magyarország kormánya különleges figyelemmel kíséri helyzetünk alakulását, és egyre kézzelfoghatóbb hathatós segítséget nyújt a kárpátaljai magyarság megmaradásához. De mi nem kívánunk segélyekből élni, és főleg nem akarunk hosszútávon berendezkedni egy ilyen életmódra, inkább akarunk egy fejlődő gazdasági életet, amely biztonsággal teszi az asztalra mindennapi kenyerünket. Szövetségünk elkötelezett azon elv mellett, miszerint Kárpátalja magyarsága, mint közösség, akkor érhet el gazdasági sikereket, ha egyenlő érdekek mentén együttműködésre törekszik az anyaországi gazdasági szereplőkkel, és egyben felvállalja a híd szerepét az ukrain gazdaság felé. Ezekről az eseményekről kívánja Önöket tájékoztatni induló lapunk, mely egy újabb űrt kíván betölteni hiányos kapcsolatrendszerünkben, és remélhetőleg egy fontos láncszeme lesz annak a nemzetmentő folyamatnak, melyben szövetségünk is szerepet vállal. Ehhez adjon Isten erőt és bátorságot a szerkesztőknek, és jó egészséget, békességet a Kedves Olvasóknak.

Virág László

„ez a mi dolgunk és nem is kevés”

A helyi közösségek által alkotott Egyháznak, a társadalommal szemben kettős feladata van: érték-megőrzés és értékmegvalósítás. A feladatok közötti aktuális hangsúlyt, a társadalom értékmegvalósító mivolta határozza meg: ha a társadalmi egységekben (oktatás, egészségügy, gazdaság stb.) nem valósulnak meg az örök Isteni értékek (szeretet, öröm, békesség, hűség, szívesség, jóság, becsület, kitartás stb. – Galatákhoz írt levél 5,22), akkor a helyi közösség által alkotott Egyház feladata, hogy az értékeket megtestesítve, a hivatalos hatalom mellett, mintaként és a közösség élettekerésként valósítsa meg a társadalmi egységeket; ha a hivatalos társadalom megvalósítja a jelzett értékeket, akkor a helyi közösségek szerepe, az értéktárolás és továbbadás (értékbázis).

Ezért, az ukrán államiság által uralt kárpátaljai társadalmi valóságban, a magyar közösségeinket tömörítő Egyházunk társadalmi szerepe: az értékmegvalósítás. Társadalmi mintát és saját életteret kell felépítenünk azzal, hogy mi, kárpátaljai magyarság megvalósítjuk a sajátos értékeinket megtestesítő és európai kultúrát alkotó oktatásunkat, egészségügyünket, gazdaságunkat, infrastruktúránkat, kapcsolatrendszerünket. A Kárpátaljai Vállalkozók Szövetségének, az Egyházzal szövetségben egy új felelősségteljes nemességet kell létrehozni, mely felvállalja a helyi értékmegvalósítás küldetését és államot hoz létre az államban („ez a mi dolgunk és nem is kevés”).

Radvánszky Ferenc

Méhész tagozat alakult a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetsége kötelékében - Évzáró közgyűlés

Adventi időszakban gyűltek össze a magyar vállalkozók december 13-án, a II. RFKMF épületében. Az évzáró közgyűlés apropójául a Szövetség ez évi munkájának összegzése, valamint egy, a kárpátaljai méhészeket összefogó tagozat megalapozása szolgált. A közel 100 fős hallgatóságot Himinecz László a tanácskozás koordinátora köszöntötte, majd átadta a szót Radvánszky Ferenc református lelképásztornak, aki Isten áldását kérte a közgyűlés munkájára. Ezt követően a meghívott vendégek bemutatására került sor. Jelen volt: Dr. Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke, az Ukrán Parlament képviselője. Radetzky Jenő, a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke. Balogh Dénes Béla, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának konzulja. Bozsik Béla, Magyarország Beregszászi Konzulátusának konzulja. Radvánszky Ferenc, a Mezőkaszonyi és Bótrágyi Református Egyházközösség lelképásztora, Jarolics Béla, az IHLET Tisza-völgyi Nemzetközi Agrár Kutatás-fejlesztési Klaszter főtitkára, Mester András, a KMKSZ önkormányzati-gazdasági titkára.

A napirendi pontok ismertetését követően Virág László, a Szervezet elnöke, prezentálta a 2014-es év eseményeit, kifejtette tapasztalatait és irányelveit a jövő évre nézve. Górcső alá vette azokat a lehetőségeket, melyek a szövetség további fejlődését szolgálhatják.

Dr. Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke, az Ukrán Parlament képviselője elmondta, hogy az Ukrán kormány vállalkozás barát rendelkezések bevezetésén fáradozik, és a helyi magyar vállalkozóknak fontos ezeknek a lehetőségeknek a kihasználása a talpon maradás, és a megmaradás szempontjából. A képviselő úr kihangsúlyozta, hogy a kárpátaljai magyarság gazdaságfejlesztési tervének megvalósításában a Magyar Kormány

segítségére is számíthatnak a helyi vállalkozók, éppen ezért fontos a helyzet megragadása és a bátor vállalkozói szellemiség. Megalapozott tehát az a jövőkép mely felé tartunk, és a roppant nehéz gazdasági helyzet ellenére sem marad egyedül Kárpátalja magyarsága.

Barkaszi Ferenc, a KMVSZ mezőgazdasági szakbizottságának elnöke összegezve az évet, rámutatott arra a sokszínű kapcsolati hálóra mellyel a Szövetség rendelkezik. Továbbá hangsúlyozta, nem a gondjainkra kell néznünk, hanem a kínáló lehetőségekre, hiszen van jövője a helyi agrárgazdákknak. A kárpátaljai méhészettel kapcsolatos beszámolójában fő kitörési pontként az egyedi termékek értékesítését jelölte meg.

Ezután következhetett a közgyűlés egyik legfontosabb mozzanata, a Méhészeti Közösség megalakításáról szóló terv bemutatása. Pataki Gábor, az ipari szakbizottság tagja, SWOT analízis segítségével vázolta a tagozat megalakításának helyzetképét. Öt pontban foglalta össze a legfőbb célokat: értékesítési lehetőségek megszervezése, költséghatékony alapanyag beszerzés, forrásteremtés, méhészeti közösség formális és informális megteremtése, közös fórumok, képzések megszervezé-

se. Mindezen célok hátterének biztosításában a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetsége nyújt segítséget a jövőben, valamint a Szervezet által megválasztott Szűcs Zoltán, aki a tagozat koordinátori feladatait látja majd el a jövőben.

Pataki Gábor továbbá ismertette a Méhészeti Közösség 2015-ös évi ütemtervét, azonban annak elfogadására a januárra kitűzött méhészeti fórum alkalmát ajánlotta, mely támogatásra talált a megjelentek részéről.

A Méhészeti Közösség megalakulásának elfogadását követően, Jakab Sándor, a turizmus- és környezetvédelmi szakbizottság elnöke tartotta meg beszámolóját. A kis- és mikro borászati vállalkozások helyzetére hívta fel a figyelmet, miszerint fontosnak tartaná a kérdés parlament elé terjesztését. Az elnökség döntése alapján a felvetést írásban terjesztik majd dr. Brenzovics László képviselő úr elé.

Mester András, a KMKSZ önkormányzati-gazdasági titkára, Mezőgyecsé polgármestere, üdvözölte a Méhészeti Közösség megalakítását és a januári megbeszélés helyszínéül felajánlotta a Mezőgyecséi Böllerverseny alkalmát. Valamint felkérte a KMVSZ vezetését arra, hogy vegyen részt a KMKSZ által kezdeményezett turisztikai törvényja-

vaslat kidolgozásában.

Iljasovics Viktor, az Alibi Országos Ügyvédi Egyesület elnöke, a KMVSZ beregszászi régióelnöke a Szervezeti kérdéseket terjesztette az tagság elé. A Jakab Sándor által ismertetett kis- és mikro borászati, illetve turisztikai vállalkozásokkal kapcsolatos törvényjavaslat kidolgozásának jogszerűségét részletezte. Valamint a közgyűlés elé terjesztette az időközi tisztségbeli változásokat, ugyanis Sütő Attila a KMVSZ alelnöke lemondásáról tájékoztatta az elnökséget, így napirendre került egy új alelnök kiválasztása. Az elnökség, és Virág László, Pataki Gábort javasolta. Valamint második alelnökként Barkaszi Ferenc szakbizottsági elnököt, tekintettel arra, hogy a tagság többsége mezőgazdász. A közgyűlés egyhangú igennel támogatta a két új kinevezést. Kijelölésre került még két tanácsadói poszt is, melyekre Radvánszky Ferenc, és Barkaszi Levente bizonyultak megfelelőnek.

Napirendre került a KMVSZ jótékonyági alapítványának létrehozása a vállalkozók érdekeinek jövőbeni, még hatékonyabb támogatása szempontjából. Alapítványi névként, a tagság a „Perényi Zsigmond Vállalkozásfejlesztési Alapítvány” javaslatot fogadta el. Egyéb napirendi pontok között szerepelt az idén első alkalommal megrendezett tiszapéterfalvai Nemzetközi Termékiállítás megnevezése. A hagyományteremtő rendezvény ezután a „Turul Expo” nevet fogja viselni.

A közgyűlés előtt bemutatkozott Bényi Zoltán magyarországi vállalkozó, aki helyi termeltetési lehetőségekről adott tájékoztatást. Majd Csizmár Sarolta, a Beregszász és Térsége Falusi Turizmus Szövetség elnöke szólt az újonnan megalakult Méhészeti Közösséghez. Felhívta a figyelmet a helyi turizmusban rejlő lehetőségekre, és a méz- illetve méhészeti termékek értékesítésének és népszerűsítésének módjaira.

Az eseménydús közgyűlés még ezután is tartogatott meglepetéseket. A Vállalkozók Szövetsége a Fejér Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint annak elnöke, Radetzky Jenő segítségével 69 használt, kiváló állapotban lévő számítógéphez juthatott. Az állomány az Exim Bank egyik részlegének korszerűsítése során került lecserélésre, majd pedig hozzánk Kárpátaljára. Az elnökség döntése alapján 10 komplett számítógép került az ungvári régióhoz, 10 a beregszászi, 5 a szőlősi, és 5 a felső-tisza vidéki régiók tagjainak használatába. A megmaradt eszközöket pedig egy különböző képzéseket lebonyolító tanosztály felszerelésére, illetve jótékony célokra használják fel.

Az eredményes tanácskozást áldásvétel zárta, majd pedig egy közös ebéd a beregszászi „Namény” étteremben, ahol már kötetlen formában zajlott tovább a tanácskozás.

Túri Ágnes

Wekerle Sándor díjjal tüntették ki a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetségét

„Van magyar modell és sikeresen működik”- kezdte előadását Matolcsy György, a Magyar Nemzeti Bank (MNB) elnöke a IV. Kárpát-medencei Gazdasági Fórumon. Ennek köszönhetően elérkezett a Wekerle-terv gyakorlati megvalósításának ideje. A sikeres válságkezelés, gazdasági stabilizáció és növekedési fordulat után Magyarországnak lehetősége van a kárpát-medencei egységes gazdasági tér megteremtésére.

A neves felszólalók között Dr. Kovács Árpád, a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke a 2015-ös gazdasági folyamatokról számolt be. Pásztor Bálint a Vajdasági Magyar Szövetség frakcióvezetője vajdasági példákon szemléltette a nemzeti összefogást a gazdasági fejlődésért, és a határon túli magyar területek jó értelemben vett gazdasági gyarmatosításának fontosságára világított rá.

A Fórumon Kárpátalját a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetsége (KMVSZ) képviselte immár harmadik alkalommal. A Wekerle terv társadalmasításban nagy szerepet játszó vállalkozói szövetségek és közgazdasági társaságok a Wekerle Sándor Kárpát-medencei Gazdasági Díjban részesültek. A KMVSZ nevében a díjat Virág László elnök vette át, a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaság nevében Pogány Erzsébet a társaság elnöke, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság nevében Szécsi Kálmán elnök, a Vajdasági Magyar Közgazdász Társaság nevében Földi Márta elnök, valamint a Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség nevében Horváth Ferenc az Önkormányzat elnöke vette át. A díjat Hidvéghi Balázs, az MNB képviselője, Dr. Patay Géza, Wekerle Sándor dédunokája és Radetzky Jenő, a díj alapítója adta át.

Virág László

I. Méhész Fórum Mezőgecsében

2015. január 31-én első alkalommal gyűltek össze az elmúlt év végén megalakult KMVSZ Méhészeti Közösség tagjai Mezőgecsében, ugyanis megszervezésre került az I. Méhész Fórum. A Fórum célja a kárpátaljai magyar méhészek összefogásának segítése, üzleti lehetőségeinek kiszélesítése.

Mester András, mezőgecsei polgármester meghívásának eleget téve, a VIII. Mezőgecsei Nemzetközi Böllerversenyen meleg ebéddel várták a Fórum résztvevőit, közben lehetőségük nyílt a kulturális program megtekintésére is. Az ebéd végeztével kezdetét vette a szakmai munka, a mezőgecsei polgármesteri hivatalban. Kovács Csaba, az Országos Magyar Méhészeti Egyesület (OMME) Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szaktanácsadója bemutatta a magyarországi méhészkedés jogi hátterét, az ott honos méhfajokat, eladási statisztikákat, árakat és magát az Egyesületet. Elmondása szerint Magyarországon a méhészek jövedelmének nagyobb részét a méz eladása teszi ki, valamint, hogy az elmúlt évek támogatási politikájának, a méhészetet jövedelemtermelő képességének

köszönhetően egyre intenzívebben növekedett az ágazat. Az előadás után következett a fórumbeszélgetés, ahol a méhészek kérdéseket tehetek fel az előadónak, vagy akár egymásnak is. A beszélgetés végén a résztvevők kitöltöttek egy kérdőívet, aminek a segítségével közelebb kerültünk a magyar ajkú méhészek adatbázisának a kiépítéséhez, tulajdonképpen egy olyan ismeretanyag kiépítése kezdődött el, ami segítheti az összefogást, a piacra lépés sikerének növekedését.

A Munkácsi Méhésztársaság egyik alapító tagja is képviseltette magát a Fórumon. Motrinec László ismertette a helyi jogszabályokat, elmondta mi szükséges ahhoz, hogy egy méhésztársaság hivatalosan is működjön hazánkban, valamint bemutatta a Munkácsi Méhésztársaság hivatalos zászlaját. Ezúton szeretnénk megköszönni Mester Andrásnak, Mezőgecse polgármesterének a meghívást, a finom ebédet, valamint a polgármesteri hivatalnak, hogy helyszínt adott rendezvényünk megvalósításához.

Fazekas Krisztina

Járási közgyűlés az ungvári régióban

Az idén március 1-én Szürtén tartotta éves járási közgyűlését a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetsége. A megjelenteket Kovács Árpád, az ungvári járás elnöke köszöntötte. A köszöntő után ismertette a napirendi pontokat amelyet a közgyűlés elfogadott. Az elnöki beszámolóban szó esett a 2014-es évi kukorica-vetőmag akcióról melyben a gazdák fél hektárba való, Magyarországról származó kiváló vetőmagot kaptak. Aztán elmondta azt is, hogy egy számítógép program keretén belül tíz ungvári járási gazda kapott egy-egy komplett számítógépet, hogy ezzel is segítsék a kapcsolattartást a szervezeten belül, és az internet által a környező országokban élő magyar vállalkozókkal.

A beszámolót követően megvitatásra kerültek az aktuális lehetőségek és problémák. A jelenlegi nehéz politikai és gazdasági helyzetben (amelyet Kárpátalján csak a második világháború után lehetett tapasztalni, azzal a különbséggel, hogy most nem visznek senkit „málenkij robotra”) a tagok arra a megállapodásra jutottak, hogy egymást segítve tanácsokkal,

információkkal vagy akár közös vállalkozásokkal könnyebben vészelhetik át ezt a remélhetőleg átmeneti időszakot. Az eléggé hosszúra nyúlt találkozó végül jókedvűen zárult.

Kovács Árpád

Szakmai bemutatón vett részt a KMVSZ küldöttsége Szerencsen

A Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetsége 2014-es decemberi évváró közgyűlésén részt vett Bényi Zoltán magyarországi vállalkozó, aki felajánlotta a kárpátaljai vállalkozóknak, gazdáknak az olajtök és a bodza közös termesztésének lehetőségét és meghívta a gazdákat egy magyarországi szakmai útra.

A közgyűlés után sok kárpátaljai gazda jelezte érdeklődését és utazási szándékát. Így került sor, a KMVSZ szervezésében, arra az egynapos magyarországi szakmai útra, melyen 35 gazda vett részt Szerencsen Február 10-én.

A nap első felében Czina György, helyi vállalkozó tartott tartalmas szakmai előadást az olajtök termesztésének részleteiről. Tájékoztatta a résztvevőket a termesztés technológiájáról, feldolgozásáról, értékesítési lehetőségeiről. Az előadás végén válaszolt a gazdák számos kérdésére, majd a telepén bemutatta az ehhez szükséges gépeket is.

A nap folyamán hasonló ismereteket szereztek a gazdák a bodza termesztésével kapcsolatban is.

Bényi Zoltán szándéka egy szervezet létrehozása, melybe tömörülve természetien a helyi gazdák ezeket a növényeket itt, Kárpátalján. Elképzelése

szint, a termelőket ellátnák vetőmaggal, illetve biztosítanák a termesztéshez és betakarításhoz szükséges gépeket is. Mivel e termékek igen keresettek Európában (gyógyszer-, illetve élelmiszeripar), az értékesítéssel nem lesz gond. Az elkövetkező hetekben a közös termesztés formájának létrehozása és megszervezése lesz a feladat.

A vendéglátók és a KMVSZ elnöke megegyeztek abban, hogy azonnal hozzálátnak a munka szervezéséhez. Czina György, nagyvállalkozó felajánlta, hogy az első évben rendelkezésére bocsátja az újonnan alakuló szervezetnek a termeléshez szükséges mezőgazdasági gépeket.

Virág László

Globális gazdasági helyzet:

Az Amerikai Egyesült Államok gazdasága 2014-ben már dinamikusan bővült és várhatóan a fejlett világ fő növekedési motorja maradhat a következő években is. A stabil gazdasági növekedés hatására a következő években fokozatosan emelkedhet a kamatkörnyezet Amerikában. A magasabb kamatok következtében erősödő dollár a fejlődő országok számára kockázatot jelenthet. Az Európai Központi Bank viszont fenntarthatja 2016 szeptemberéig az eszközvásárlási programját, ami tompíthatja az amerikai jegybank kamatemeléseinek hatását.

Az Egyesült Államok gazdasági fellendülésének Európa egyenlőtlenül és kockázatokkal terhelve jár a nyomában. Az euro zóna teljesítménye továbbra is elmarad a válság előtti szintjétől. Az EKB a gazdaság élénkítése és az infláció 2 százalékos célhoz történő közelítése céljából intenzívebb monetáris lazításba kezdett, míg a FED szigorítást harangozott be, így a dollár az euróval szemben élénken erősödött. A tartósan alacsony hozamok és a növekvő geopolitikai kockázatok azonban negatívan hatnak az európai bankok aktivitására és jövedelmezőségére, amit tovább ront a nemteljesítő (npl) hitelek emelkedő aránya. A fennálló kockázatok és az elhúzódó válságkezelés súlyos terhei miatt éleződő politikai feszültség a szuverén adósságválság veszélyét erősítik, aminek kulcsszereplője jelenleg Görögország. Az európai gazdaság évek óta gyenge teljesítménye ellenére Magyarország 2014-ben tartós növekedési pályára tudott állni, és a kedvező reálgazdasági folyamatok, valamint a javuló kockázati megítélés hathatósan segíti a korábban felhalmozódott rendszerszintű kockázatok érdemi leépítését.

Magyarország

Tovább folytatódhat a magyar gazdaság növekedése: 2015 első negyedéve 3,4 százalékos bővülést mutat. A magyar gazdaság 2015-ben 3,2 százalékkal, míg 2016-ban 2,5 százalékkal bővülhet. A növekedés meghatározó eleme a lakossági fogyasztás, miközben a beruházások dinamikája fokozatosan mérséklődik, elsősorban az állami beruházásokhoz kötődően, amelyek az idei évben az EU-források intenzív felhasználásának köszönhetően még magas szinten alakulhatnak, ugyanakkor a jövő évben a 2007–2013-as költségvetési ciklus forrásainak kifizetése után mérséklődhetnek.

A vállalati beruházások fokozatosan élénkülnek a konjunktúra erősödésével, illetve a Növekedési Hitelprogram kiterjesztésével (NHP+), míg a háztartások beruházási aktivitása emelkedhet a lakosság reáljövedelmi helyzetének javulásával. A főbb külkereskedelmi partnerek gazdasági teljesítményének javulására számítanak az alacsonyabb kőolajáraknak, illetve az EKB eszközvásárlási programjának köszönhetően, emellett az euró leértékelődése javíthatja az eurózóna exportőreinek versenyképességét, ami a magyar beszállítók teljesítményét is támogathatja, és hozzájárulhat exportpiaci részesedésük növekedéséhez. Az import növekedési üteme 2015-ben fékeződhet, s ezzel párhuzamosan a nettó export növekedési hozzájárulása fokozatosan erősödhet.

Tovább javult Magyarország kockázati megítélése. Az elmúlt időszak kedvező reálgazdasági folyamatai pozitívan hatottak Magyarország kockázati megítélésére, ezért a magyar szuverén kockázati felárak tovább csökkentek, s jelentősen közeledtek a régiós országok szintjéhez. Ebben fontos szerepet játszott, hogy a háztartások nyitott devizapozíciójának záródásával érdemben csökkent az ország sérülékenysége. Márciusban a CDS-felárak a 2014. október végénél jóval kedvezőbb szinten mozogtak, elsősorban az ország csökkenő sérülékenységének köszönhetően.

Az EKB erősödő mennyiségi lazítása segítette a magyar valuta euróval szembeni erősödését, így jelenleg az euró forinttal szembeni árfolyama a 2014 eleji 300 körüli szinten mozog. A hosszú lejáratú állampapírok hozama alacsony volatilitás mellett tovább csökkent: a 10 éves magyar államkötvények hozama a szeptember végi 4,82 százalék körüli szintről március végére 3,62 százalékra mérséklődött.

Ezt a folyamatot az MNB monetáris eszköztárának megújítása, a devizahitelek forintosítása, a lakosság növekvő állampapír-vásárlásai és a globális hozamvadászat folytatódása is támogatta. A hosszú távú hozamok árazásában felfelé mutató kockázat a dollár hozamok emelkedése is, ami a márciusi ingadozások mögött állhat

Ukrajna

Adósság

Az IMF-fel kötendő megállapodás részeként az államadósság egy részét el kellene engedniük a magánbefektetőknek. Az erről szóló tárgyalások rövidtávon erősen befolyásolhatják az hrivnya árfolyamát, ami nagy kilengéseket is eredményezhet.

Még júniusban eldőlhethet Ukrajna sorsa, akkor ül össze ugyanis a kormány a hitelezőivel az adósságütemezés problémájának megoldása céljából. Több lehetséges forgatókönyv is felmerült, többek között az, hogy a lejárató adósságállomány 40%-át az ukrán jegybank tartalékaiból kellene kifizetni, ami azonban az ukrán törvényekbe ütközne - tudta meg a Reuters.

Egy, az ügyszökhöz közel álló forrás szerint az ukrán állampapírok legnagyobb tulajdonosai által benyújtott javaslat alapján a lejárató adósságállomány 40%-ának megfelelő központi banki tartalék felhasználása elég lenne az ukrán adósságprobléma rendezésére, azonban ez a megoldás az ukrán törvényekbe ütközne.

Korábbi források még arról számoltak be, hogy a Franklin Templeton által vezetett hitelezői tárgyalásokon olyan megoldási javaslatok is születtek, amelyek 15,8 milliárd dollárt is meg tudnának spórolni azzal, hogy az ukrán kötvények lejáratát 10 évre tolnák ki és csökkentenék a kötvénykuponok mértékét is az első években. A Reuters más forrásai azonban úgy tudják, hogy a hitelezők a lejárató kötvényállomány 40%-ának megfelelő jegybanki tartalékokat használnának fel az adósságprobléma rendezésére, ami azonban a fentiekben említett törvényi akadályok miatt kivitelezhetetlen.

A források szerint ezek az erőfeszítések egyértelműen

abba az irányba mutatnak, hogy elkerülhetetlen az adósság egy részének leírása. Korábban a hitelezők azt nyilatkozták, hogy nem hajlandók leírni a fennálló adósságállományukat, az ukrán kormány viszont úgy nyilatkozott, hogy nem tudja teljesíteni az IMF által előírt feltételeket az adósság egy részének elengedése nélkül.

Ami körülvesz

Oroszország

A JP Morgan globális pénzügyi szolgáltató csoport londoni befektetési részlegének elemzői az ukránai válság és az Oroszország elleni szankciók legutóbbi egy évére visszatekintő helyzetértékelésükben közölték, hogy új, felülvizsgált előrejelzésük az eddigi prognózisukban szereplő 5 százalékos ideai mínusz helyett 2,8 százalékos GDP-csökkenést valószínűsít Oroszországban.

A ház indoklásában hangsúlyozza, hogy az orosz gazdaság ellenállóképesebbnek bizonyult a vártnál, elsősorban a rugalmas orosz árfolyamrendszer, a monetáris politika

ütemes enyhítése, az olajárak emelkedése, valamint az üzleti és a fogyasztói bizalom erősödésének már érzékelhető, korai jelei miatt.

A JP Morgan elemzői emelték a nyersolaj világpiaci árára szóló előrejelzésüket is, és a globális alaptípusnak tekintett Brent olajfajta esetében az ideai év egészére 62,4 dolláros, 2016-ra 71,5 dolláros hordónkénti átlagát várják.

Az ideai első fél év várhatóan meredek GDP-zuhanása után az év második felében valószínűleg már pozitív lesz a szekvenciális növekedés az orosz gazdaságban – jósolják.

Hozzá tették: a gyenge rubel segíti a külkereskedelemben részt venni képes orosz ágazatokat, és ennek egyik eredményeként az orosz folyómérleg-egyenleg az idén várhatóan a hazai össztermék 5,2 százalékának megfelelő többletben zár.

Ukrajna

A piaci előrejelzések szerint 2015-ben is gyengén teljesít majd az ukrán gazdaság.

A JP Morgan londoni elemzői ugyanakkor most már 9,7 százalékos ideai GDP-zuhanást valószínűsítene az ukrán gazdaságban az általuk eddig várt 7,6 százalékos visszaesés helyett. A meredek negatív felülvizsgálatot elsősorban a vártnál sokkal rosszabb legutóbbi ipari termelési, illetve kiskereskedelmi adatokkal indokolták. Kiemelték, hogy az ukrán hazai össztermék az ideai első negyedévben az előzetes

becslés alapján 17,6 százalékkal zuhant éves összevetésben; korábbi előrejelzésük 16 százalékos éves GDP-visszaesést valószínűsített erre az időszakra. Elemzői szerint az ukrán gazdaság finanszírozási hiánya a 2015-2018 közötti időszakban sokkal nagyobb lesz a Nemzetközi Valutaalap (IMF) által várt 40 milliárd dollárnál.

Hasonló véleményen a többi elemzőhöz

Más nagy londoni házak is a korábban vártnál valamivel jobb oroszországi, és sokkal rosszabb ukránai gazdasági teljesítményt jósolnak legutóbbi előrejelzéseikben.

Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) minap Londonban ismertetett új prognózisa szerint az orosz hazai össztermék az idén 4,5 százalékkal, 2016-ban 1,8 százalékkal csökken.

Az EBRD valamelyest javította az orosz gazdaság ideai teljesítményére szóló becslését - az előző prognózisban mínusz 4,8 százalék szerepelt -, elsősorban a piacok stabilizálódására és az ideai első negyedév megemelt költségvetési kiadásaira hivatkozva. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a hosszú távú orosz növekedési kilátások továbbra is gyengék, és nehéz elképzelni jelentősebb fellendülést, ha nem ér véget az orosz gazdaság „lekapcsolódásának” folyamata a világgazdaság többi részéről, és ha továbbra sem lesznek jelentős szerkezeti reformok Oroszországban. Az EBRD adatai szerint tavaly rekordértékű, nettó 154 milliárd dollárnyi tőkét vontak ki a befektetők Oroszországból.

Az EBRD előrejelzése szerint az ukrán GDP-érték az idén 7,5 százalékkal zuhan, de 2016-ban 3 százalékkal növekedhet. A bank előző, januári prognózisában még 5 százalékos ideai visszaesést jósolt az ukrán gazdaságban.

Hrivnya

Ukrajnában magas az infláció, főleg a gázáremelésnek köszönhetően, de a hrivnya árfolyama a 2015 februári mélypont óta stabilizálódott.

Csaknem két évtizede nem volt olyan magas az infláció Ukrajnában, mint most áprilisban.

Áprilisban a fogyasztói árak 60,9 százalékkal voltak magasabbak a tavalyinál a kijevi statisztikai hivatal jelentése szerint - ilyen tempójú drágulásra 1996 óta nem volt példa. Ennek oka a nemzeti valuta óriási értékvesztése mellett elsősorban a nemzetközi hitelezők által megkövetelt energiaár-emelés volt. A földgáz ára több mint ötszörösére nőtt, ami egymaga több mint kétszeresére emelte a háztartások rezsiköltségét. Az élelmiszerek ára a márciusi 15,6 százalék után csak 4,4 százalékkal ment feljebb.

A Világbank idén a GDP 7,5 százalékos zuhanása mellett 32 százalékos inflációra számít Ukrajnában. A Reuters által megkérdezett elemzők ennél is pesszimistábbak, ők a tavalyi 24,9 százalék után 2015-ben 36 százalékos pénzromlást prognosztizálnak.

A hrivnya árfolyama februárban érte el az abszolút mélypontot, amikor 50 százalékot veszített értékéből a dollárral szemben, akkor 36,1 hrivnyát adtak egy dollárért. Áprilisban 22-23-ra erősödött a nemzeti valuta a monetáris politika és a bankfelügyelet szigorításának köszönhetően, de az elemzők így is irreálisnak tartják a jegybank 30,1 százalékos inflációs prognózisát, nem is beszélve a költségvetés 26,7 százalékos célszámáról.

**Összeállította
Szegedi Zoltán**

Az adózás aktuális kérdései Ukrajnában

Ha létezne egy tökéletes adórendszer, már régóta minden ország azt használná. Egy adórendszer csak egy bizonyos ideig lehet hatékony és csak azon feltételek között és társadalmi sajátosságok mellett, amelyekhez alkalmazkodik.

2014. december 28-án Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa módosításokat fogadott el az ukrán Adókodekxhez. Ezek a változások a 71. sz. „Az Adókodekx és egyéb jogszabályok módosításáról” szóló törvény elfogadásával léptek hatályba 2015. január 1-én, amivel az ukrán adóreform egy új szakaszába lépett.

A legfontosabb változások az általános forgalmi adót, a nyereségadót, a személyi jövedelemadót érintették, valamint az egyszerűsített adózási rendszert taglalták. Ezen intézkedések célja a vállalkozások és magánszemélyek adóterhének csökkentésében rejlik. A kulcsfontosságú módosítások közé tartoznak:

- az adók számának (fajtáinak) csökkentése 22-ről 11-re,
- moratórium bevezetése a kis- és középvállalkozások adóellenőrzésére két évre,
- a vagyoadó jelentős változásai,
- luxusautók adózása,
- az egyszerűsített adórendszert használók csoportjai 6-ról 4-re csökkentek,
- pénztárgépek kötelező használata 2015. július 1-től,
- egyszerűbb nyereségadó számítás a vállalkozás pénzügyi beszámolója alapján,
- egységes szociális járulék (társadalombiztosítási járulék) – adókulcsok csökkentése a munkáltatók számára,
- progresszív adózás a személyi jövedelemadó esetében (a jövedelemtől függő adókulcs).
- a helyi költségvetések új bevételei – jövedéki adó a kiskereskedésben, vagyoadó, egyszerűsített vállalkozói adó,
- az extrajövedelmet biztosító tevékenységek adóterhé-

nek növelése: bányászat, biztosítás, szerencsejáték.

Tehát jelenleg Ukrajnában a következő adófajták hatályosak:

1. állami (országos) adók: nyereségadó, személyi jövedelemadó, általános forgalmi adó, jövedéki adó, környezetvédelmi adó, természeti erőforrás használati adó, vámadó.

2. helyi adók és illetékek: vagyoadó, egyszerűsített vállalkozói adó, parkoló illeték, idegenforgalmi illeték.

Kiemelendő néhány olyan újítás, mely fontos lehet mind magánszemélyek, úgy jogi személyek és egyéni vállalkozók számára is.

Személyi jövedelemadó. A belföldi illetőségű adóalanyok adókötelezettsége az összes bevételükre kiterjed. Néhány kivételtől eltekintve a belföldi illetőségű magánszemély minden jövedelme adóköteles. Az összevont adóalap részét képezi az önálló és nem önálló tevékenységből származó bevétel, a nem önálló tevékenységből származó bevétel, és az

egyéb bevétel. Az összevont adóalapot képező jövedelmek után fizetendő adó: ha az összevont adóalap nem haladja meg az aktuális minimál bér 10-szeresét, az összevont adóalap 15 százaléka, ha az összevont adóalap meghaladja ezt az összeget, az ezt meghaladó rész 20 százalékos adókulcsot kap. 2015-ben a minimálbér szintje 1 218 hrn. A passzív jövedelmet 20 %-os adókulcs terheli. Ide tartoznak a folyó- és betéti bankszámlákra átutalt kamatok.

Szintén újítás a „gazdag” nyugdíjasok adóztatása. E szerint az előírás szerint, ha a nyugdíj összege meghaladja a 3 minimálbér összegét, akkor az általános szabályok (15, illetve 20 százalékos adókulcs) hatályosak.

Új adók is kerültek bevezetésre. Ez a hadiadó, amely az ország hadseregét hivatott támogatni. Az adóalap megegyezik a SzJA alapjával. Adókulcsa 1,5 %-os.

1. táblázat. EVA feltételek

EVA csoportok	Ki használhatja	Fő feltételek a csoport választásához		Adókulcs
		Éves árbevétel nem haladhatja meg (hrn.)	Munkavállalók száma nem haladhatja meg (személy)	
Első csoport	Magánszemélyek-egyéni vállalkozók	300 000	0	A tárgyévben meghatározott minimálbér max. 10%-ka*
Második csoport	Magánszemélyek-egyéni vállalkozók	1 500 000	10	A tárgyévben meghatározott minimálbér max. 20%-ka*
Harmadik csoport	Jogi személyek és magánszemélyek-egyéni vállalkozók	20 000 000	Nincs korlátozás	A bevétel 2%-ka Áfa fizetés esetén, a bevétel 4%-ka, ha az EVA tartalmazza az Áfát-t

* A helyi önkormányzatok határozzák meg

Jelentős adójogszabály változások érintették az egyszerűsített adórendszert, a jogi személyek és magán személyek egyéni vállalkozók adóztatását is.

1. Az eddig hatályos hat egyszerűsített vállalkozói adó csoport helyet csak 4 maradt. Az első két csoportot csak azok az egyéni vállalkozók választhatják, amelyek magánszemélyként vannak bejegyezve, a harmadikat – bárki, személyi formától függetlenül. Külön kiemelték egy negyedik csoportot. Ezt csak mezőgazdasági-termelők választhatják, akiknek a mezőgazdasági termelés hányada az előző beszámolási időszakba 75 % vagy több százalékát teszi ki az összetermelésnek.

2. A bevétel határt növelték az első és a második csoport számára. 2015. január 1.-től az első csoport – max. 300 ezer hrn. bevételt számolhat el, a második – 1,5 millió hrn.

3. Kedvezőbbek lettek az adókulcsok. (1. táblázat.)

A megnevezett módosításokon túl a törvényhozók egy sor egyéb változással is kedveskedtek. Az egyik sokkoló újítás a pénztárgépek kötelező használatát minden gazdálkodó számára. 2016. január 1-től pénztárgép, üzleti könyv nélkül a gazdálkodó csak akkor tevékenykedhet, ha az EVA első csoportjába tartozik. A második csoportba tartozó vállalkozóknak pedig már 2015. július 1-től hatályba lép a ez az előírás.

Annak ellenére, hogy a megfelelő adóreform még 2010-ben kezdetét vette az új Adókodek elfogadásával, Ukrajna adópolitikája továbbra is akadályozza a hatékony üzleti életet. Ukrajna továbbra is az utolsó helyeket foglalja az adófizetési rangsorban. Doing Business adatai alapján azt a következtetést vonták le, hogy Ukrajnában a helyzet lassan, de biztosan javul.

2. táblázat. **Ukrajna üzletvitel feltételei a nemzetközi rangsorban***

Mutató	2010	2014	2015
Az üzletvitel egyszerűsége (183 országból)	142	112	96
Adózás (183 országból)	181	164	108
Befizetések száma (évente)	147	28	5
Teljes adóösszeg (bruttó nyereség %-ában)	57,2	54,9	52,9

* Doing Business adatai alapján: <http://www.doingbusiness.org/>

Az egységes adózási feltételek hiányában az adófizetők elvesztik az ösztönzést az adókötelezettségek kifizetése iránt. A kisvállalkozások és a magánszemélyek továbbra is elkerülik az adófizetést, többek között a jogilag rögzített magas adóteher miatt. Az országnak további lépéseket kell tennie az adóztatás terén, új törvényeket fogadni el a hatékony adórendszer kiépítésének érdekében.

Szakértő: Dr. Szemjon Viktória, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola oktatója

Itt Magyarul Is - mozgalom

A Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet 2013. március 15-én elindította az Itt Magyarul Is..., azaz az IMI-mozgalmat. Az IMI új lehetőségeket nyit a kárpátaljai magyarság előtt. A mozgalom célja, hogy a magyar nyelv használatát a család és a behatárolt közösségek színtérére – vállalkozások, üzletek, szolgáltatások szférájába – terelje.

IMI – Ezentúl nemcsak becenév, hanem – reményeink szerint – egy olyan közös megmozdulás, egy olyan kárpátaljai magyar kezdeményezés, amely új utakat, lehetőségeket nyit Kárpátalja és az itt élő magyar közösség életében. Szeretnénk, ha ez által a mozgalom által Ön is felismerné, hogy az otthonán kívül szélesebb körben is használhatja a magyar nyelvet, hogy vannak vendéglátó egységek, üzletek, rendelők, hivatalok, ahol magyarul is szólhat, ahol magyarul is el tudja intézni ügyeit.

Az IMI társadalmi összefogás, amelynek Ön is részese lehet egyrészt ügyfélként (vásárlóként vagy szolgáltatáskezesként) veheti igénybe a mozgalom eredményeit, amikor magyar nyelvű orvost, jogászt, hivatalt keres, másrészt

részese lehet magyar vállalkozóként, amikor arra is odafigyel, hogy vállalkozása ne csak jövedelmező legyen, hanem a magyar anyanyelvű ügyfelek érdekeit is szolgálja (magyar nyelvű cég-tábla, kétnyelvű menü vagy úrlap, magyar nyelvű személyzet stb.), és végül, de nem utolsósorban felhasználóként Ön is aktív szerepet vállalhat az IMI alakításában. Bármikor javaslatot tehet az adatbázis módosítására, értékelheti az igénybe vett szolgáltatásokat, jelezheti a szolgáltatás minőségét.

IMI jogsegély

A Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet által működtetett Itt Magyarul Is mozgalom ingyenes jogsegélyszolgálatot létesített, hogy segítsen a kárpátaljai magyar közösségnek eligazodni az ukrán jogszabályok „hálójában”.

A mozgalom jogásza hétről hétre várja az érdeklődőket, péntekenként 9:00-16:00 óra (k.e.i.sz.) között, a Fodó Sándor Kulturális Központban (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Felsőfokú Szakképzési Intézetének tetőtere, 90 202 Beregszász, Kossuth tér 6.)

További információért érdeklődni a jogsegélyszolgálatl kapcsolatban az imi.jogsegely@gmail.com e-mail címen, vagy a következő telefonszámon lehet: 00380-31-41-4-29-68/148-as mellék.

<http://ittmagyarulis.eu/>

Sikernövény lesz-e az olajtök Kárpátalján?

A jelenlegi nehéz gazdasági körülmények között a kárpátaljai gazdának nagyon meg kell fontolnia, hogy milyen mezőgazdasági kultúrnövény termesztésével éri meg foglalkozni. A legnagyobb problémát a beruházási költségek jelentős növekedése jelenti, ami párosul az értékesítési feltételek kiszámíthatatlanságával. Ilyen körülmények között az a legjobb, ha stabil szerződéssel külföldre tudjuk értékesíteni a terméket, mert így legalább a bevétel elinflálódása ellen védve vagyunk. Az egyik ilyen keresett portéka az olajtök magja, amit héj nélküli takarmányként is ismernek. Ismerkedjünk hát meg az olajtök termesztés agronómiai és gazdasági vonatkozásaival.

Kárpátalja melegebb, síkvidéki járásai alkalmasabbak az olajtök termesztésére, főleg azok a régiók, ahol könnyen felmelegedő, lazább öntéstalajok vannak. Mivel a tök nagyon vízigényes, de erős gyökérzetet nevelő kultúra, fontos, hogy a talajnedvességgel jól gazdálkodjunk. Nagyon kedvező, ha a talajvíz a gyökereknek elérhető távolságban van és nincs a termőréteg alatt áthatolhatatlan tömör agyagréteg. Nagyon igényes az előveteményre is. Legjobb előveteményi a kalászosok, de vigyázzunk a herbicid választásnál, mert a tök nagyon herbicid-maradvány érzékeny. Nem jó elővetemények a pillangósok, a későn feltört kaszáló, a késői betakarítású kultúrák. Önmaga után 4-5 évre következhet.

Fontos, hogy betakarítás után ne hagyjuk elszóródni a gyommagokat, ezért idejében tarlót hántunk, és ha kell, átműveljük még egyszer az őszi szántásig. Az őszi szántást október elején 25-30 cm mélyen érdemes elvégezni, megfelelő talajnedvességnél, hogy semmi esetre se legyen hantos a szántás. Tavasszal boronával elegyengetjük, zárjuk és gyomtalanul tartjuk a területet egészen májusig. A vetés optimális ideje május első fele. Nagyon figyelni kell az időjárás előrejelzést, mert a tartós lehűlés vagy a késői tavaszi fagyok tönkre tehetik a csírázó vagy már kikelt növénykéinket.

Egy hektár területre 18-20 000 tökmagot vetünk, amiből 15-16 000 növényre lehet számítani. A sortávolság lehet 70 cm is, de talán egyszerűbb gyommentesen tartani, ha 140 cm (kétszeres kukorica sortáv) vetjük. A tótávolság a sortáv függvényében 35-70 cm között változik.

Vetés után közvetlenül a területet 1,5 l/ha Dual Goldal lehet gyomírtani, ami főleg a magról kelő egyszikűek (kakasláb-fű, muhar) hatásos. A sorközöket géppel, a sorokat viszont csak kézi kapálással tudjuk teljesen gyommentesen tartani. Ha hagyjuk begazosodni a tökföldünket, az akár a felére is csökkentheti a termést. A tök tápanyagigényes növény. Bő termésre csak bőséges tápanyag-ellátottság mellett lehet számítani. Legjobb alaptrágya számára az őszi kiadott és bedolgozott jó minőségű, érett, leg-

alább 50 t/ha mennyiségű istállótrágya. Akinek ez nem megoldható, az szántás előtt szórjon ki 500-600 kg/ha-nak megfelelő foszfor és kálium hatóanyagú műtrágyát. Klórozott műtrágyát a tök alá tavasszal semmiképp ne használjunk. A vetéssel egy időben adhatunk retardált (lassított lebomlású) granulált komplex műtrágyát (pl. Cropcare, stb.), ami maximum 50 kg/ha. Nitrogén hatóanyagot tartalmazhat. Ha ez nem megoldható, akkor 150 kg/ha ammónium-nitrátot adunk.

Aki őszi nem adott alaptrágyát, annak 300-400 kg retardált komplex műtrágyát kell számítani hektáronként a vetőágyba bedolgozva vagy a sor mellé kijuttatva. Védni a levétetveket, poloskák és töklisztharmat ellen kell. Ezt 2-3 permetezéssel megoldhatjuk a tenyészidő első felében.

Az olajtököt a magváért termesztik, de a húsa is hasznosítható, ha van hozzá állatállomány. A betakarítás lehet kézi vagy gépi. A gépi betakarítás előtt traktorra szerelhető speciális eszközzel leválasztják az indákról a tököt és rendre görgetik. A betakarító gép felszedi, roppantja a tököt és kinyeri a magot, a húsát pedig elteríti maga mögött. A magot gyűjtőtartályból billenti a szállító járműre. Ezek traktorvontatású speciális gépek, melyek 3-6 ha képesek egy nap betakarítani. Ezután a magot a nyálkától átmosás és rostán elterítve meleg (max. 40 °C-os) levegővel szárítják.

Száraz magot számítva egy hektár tök 300-800 kg magot képes teremni.

A jelenlegi költségszinteken egy hektár tök termesztési költsége kb. 25 000 UAH-t tesz ki, ami átlag 50-60 UAH/kg önköltséget jelent, azaz kb. 2 euró az önköltsége egyetlen kilogramm tökmagnak.

Barkaszi Ferenc

Aktuális teendők a méhészetben

Lapunk nyári számában, az évszaknak megfelelő legfontosabb teendőket vesszük ujjhegyre, ezzel is segítve a kezdő, de akár a szakmában már elmélyültebb méhészek tevékenységét.

A sok nehézség ellenére, ami túlmutat a kaptárjainkon, (lásd orosz piac beszűkülése az értékesítés terén), elérkeztünk július elejéhez. Itt az ideje felkészíteni méheinket a téli időszakra, amiről előre nem tudhatunk, hogy mennyire lesz szeszélyes. 2014-es év után több méhész elveszíthette lelkesedését, mivel sem éghajlatilag, sem méhegészségügyi szempontból, sem pedig a piaci viszonyok tekintetében nem volt kedvező ez az időszak az iparág számára, a méheink azonban megtettek minden tőlük telhetőt. Igyekezzünk viszonzni a gondoskodást és kellőképpen felkészíteni őket a legzordabb tél eshetőségére is.

Első és egyik legfontosabb teendő a családok fészékének elrendezése. A nyár folyamán a pergetés során a nagy kapkodásban lépeinket úgy raktuk vissza a családokba, ahogy

okozhatja. Az augusztustól lerakott petékből kelnek (21 nap múlva) az áttelelő méhek, egészségük létkérdés, ezért ennek biztosítása a méhész feladata. A kijárók szűkítésével védhetjük méheinket az egerektől és cickányoktól. A méhek túlzott téli takarása kifejezetten káros a és kedvez az atkák szaporodásának.

Az etetés befejeztével kezdetük az atka irtást. Fontos, hogy a méhatkák ne zavarják méheinket a tél folyamán, és ne gyengítsék őket hemofiljuk szívásával. Lényeges, hogy legalább évente váltsuk az atkaölő szer hatóanyagát, ezzel elkerülve a rezisztencia kialakulását. Jelenleg leghatékonyabbnak bizonyul az amitráz hatóanyagú készítmény. A hatóanyagokat bevihetjük a kaptárba

füst, vagy köd formájában, ezek a fiasítás mentes időszakban a leghatékonyabbak. A manapság legerjedtebb „puskák” használatakor vegyük figyelembe keverési arányokat (bár a tapasztalat azt mutatja, hogy az 5ml/100ml/100 család keverési arány helyett célszerűbb 7,5ml/100ml/100család koncentrációt használni).

Az ősz közeledtét a hereűzés jelzi. A hideg téli napokra virágport és mézet raktároznak a szorgosak. A bágadt őszi napsütésben még sűrögnek a kijáróban, ám a hideg, ködös napok beköszöntével fűrtbe húzódnak és egymást melegítve megkezdik a telelést.

Rovatfelelős: Huszár Péter

sikerült. Most itt az ideje ezeket rendbe rakni. A kaptárokban fejlődnek (a válaszfal mellé) válasszunk kissé sötétebb színű, virággal jól megrakott lépet, ennek a tavaszi fejlődésben fontos szerepe lesz, ezt kövessék az egyre világosabb lépek. Ha a nyár folyamán megfelelő mennyiségű lépet építettünk méhcsaládjainkkal, akkor a téli fészket szinte egyforma zsemlebarna lépekkel tölthetjük ki. Méhegészségügyi szempontból ez az ideális.

Júliusban célszerű elkezdni a téli bebetétést, hogy elég időt adjunk a családoknak a cukorszirup átdolgozására. A korán befejezett etetésre azért van szükség, hogy még bőségesen legyen fiasítás, amiből kikelő méhek a garatmirigyüket még nem használták el invertálásra. (invertálás = a cukorszörp mézzé való átalakítása.) Ők fogják tavasszal a fiasítást pempővel táplálni, ezért nagy szükség lesz rájuk.

Arra figyeljünk, hogy a téli fészkek közepére szűzlép ne kerüljön, mert az a család kettéválását és pusztulását

Magyar-magyar kapcsolatok

Az alapítói szándéknak megfelelően – a XX. században szétszóratott magyarság nemzetegyesítési törekvéseinek érdekében – a nemzeti erőforrás-hasznosítás új elméleti és gyakorlati módszereinek meghatározása, kidolgozása és rendszerbe foglalása a Nemzetstratégiai Kutatóintézet lehetősége és felelőssége.

A Nemzetstratégiai Kutatóintézet által gondozott projektek, kutatások között az elmúlt évben a **Kárpát-haza Fejlesztési Rendszer** felállítására képezte a legfontosabb feladatot, hiszen az EU az uniós alapok felhasználása tekintetében komoly lehetőségeket biztosít a magyar-magyar kapcsolatok fejlesztésére. Mindennek tartalmi meghatározására és kifejtésére két tervdokumentumban vállalkoztak.

A Kárpát-medencei magyar nemzeti erőforrások hasznosításának módozatait kidolgozó, a régióban élő magyarság hosszú távú fejlesztési elképzeléseit, nemzeti re-integrációját megalapozó és mindezt tervezési, együttmű-

ködési, finansiális keretekbe foglaló fejlesztési rendszer két pillére a **Kárpát-haza Fejlesztési Konceptió 2030**-as időhorizontú, hosszú távú, koncepcionális anyaga, illetve **A Nemzetegyesítés Fejlesztési Programjának 2014–2020** közötti középtávra szóló operatívabb, megvalósítási kereteket is konkretizáló dokumentuma.

„Az első gazdasági és tudás irányzatú nemzeti fejlesztési program Trianon óta, amely egyszerre tárgyyszerű és vágyszerű!” – Duray Miklós

A **„Kárpát-haza Fejlesztési Konceptió 2030”** és **„A nemzetegyesítés fejlesztési programja 2014–2020”** című dokumentumokat – zárónyilatkozataikba fogalmazva - a **Magyar Állandó Értekezlet támogatta, a Kárpát Medencei Képviselők fóruma pedig szorgalmazta mielőbbi életbe ültetésüket.**

A kedvező szabályok csupán a lehetőséget teremtik meg, a gyakorlati megvalósítás ugyanakkor komoly kihívást jelent, amelynek csak közös akarral és összehangolt cselek-

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

véssel lehet eleget tenni. Ennek előmozdítására valamennyi magyarlakta régió részvételével egy **tizenegy rendezvényből álló Kárpát-medencei fejlesztési fórum-sorozatot szerveztünk, és létrehoztak egy fejlesztési szakértői és szervezeti adatbázist.** Reményeik szerint ez folyamatosan bővülő lesz és lehetővé teszi a közös célok meghatározását, az ehhez

szükséges erőforrások felmérését, és biztosítja a tervezőmunka szakmai háttérét, valamint a fejlesztési programok megvalósításának partnerségi feltételeit. **A Kárpát-haza Fejlesztési Hálózat** több mint 350 fejlesztési szakértőt

és 200 szervezetet tömörít magába.

Ugyanakkor a Kárpát-medencei magyar kulturális tér fejlesztése és a nemzeti összetartozás erősítése érdekében hozta létre a Nemzetstratégiai Kutatóintézet a Kárpát-haza Galériát, amely a kiemelkedő külföldi kortárs képzőművészeti értékek bemutatását tűzte ki célul Budapesten, a nemzet fővárosában.

A Kárpát-Haza Galériában bemutatott értékrend kulturális értelemben tesz képessé arra, hogy – külföldi testvéreinkkel közösen - hidat építsünk a múltból, amelyen átvezethetjük nemzetünket a jövőbe, ami tulajdonképpen a Nemzetstratégiai Kutatóintézet küldetése.

Forrás: NSKI

Ismerjük meg vállalkozásainkat - Bani István

Tisztelt olvasó! „Ismerjük meg vállalkozásainkat” rovatunkban szeretnénk bemutatni önöknek szervezetünk azon tagjait, akik egyek közülünk, tenni akarásukkal és céltudatosságukkal mégis kitűnnek a sorból. Elsőként Bani István a Monte Carlo és a 220Volt szaküzletek résztulajdonosa fogadta el felkerésünket vállalkozása bemutatására.

„Mi nem csak eladunk, mi megpróbáljuk megoldani az emberek problémáját!”

– Hogyan és mikor indult a vállalkozás?

– A nulláról indultunk, önerőből kezdtük el a vállalkozást, hárman, baráti összefogással. 2008-ban nyitottuk meg a 220 volt villamossági szaküzletet az Iván Frankó úton, majd 2012-ben egy újabb boltot, melyben már írószereket is árusítottunk, ezt a helyet egy év után kinőtöttük. 2013. május elsején nyitottuk meg új helyen a jelenlegi boltot, a Monte Carlo világítás-technikai, iskolai- és írószeres szaküzletet és játékboltot. Mára 6000 pozíciónyi áruval rendelkezünk. Gyorsan felismertük, hogy az írószer és a játékok egy helyen való árusítása jó üzleti fogás, így kialakult a három fő profilunk, amihez ma is tartjuk magunkat. Bátran mondhatom, hogy kínálat tekintetében, beregszászi szinten, élen járunk.

– Mivel foglalkozott a vállalkozás beindítása előtt?

– 10 évig villanytelepen dolgoztam programozóként, közben közgazdász végzettségre is szert tettem. A vállalkozás fejlődése következtében, az egyre sűrűsödő feladatok miatt felmondtam az addigi munkahelyemen és teljes egészében az üzlet vezetésének szenteltem az időmet.

– Hány főt foglalkoztatnak?

– Két állandó üzletünkben nyolc főt foglalkoztatunk. A szezonális ki-árusítások során pedig további kettőt, így összesen tíz személynek nyújtunk munkát.

– Miért látta fontosnak a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetségéhez való csatlakozást?

– Érdekel a szövetség munkája. Úgy gondolom, hogy nagyon hasznos, amikor összegyűlnek a vállalkozók és ötleteket osztanak meg egymással. Sok hasonló gondolkodású ember egy helyen, ez egy jó dolog.

– Milyen jövőbeli terveik vannak?

– Újabb üzleteket szeretnénk nyitni a jövőben. Még nem tudjuk pontosan hogy hol, de mindenképpen megyén belül Valamint az iskolaszélon előtti kirakodóvásárra is tervezzük sátrak felállítását.

– A jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben hogyan tudnak megmaradni, itt Kárpátalján vállalkozóként?

– Nehéz alkalmazkodni a kialakult helyzethez, a folyton ingadozó árakhoz, a szállítók hiányos raktárkészleteihez. Viszont a negatívumokban is meg kell találni a lehetőségeket. A nehéz helyzet sokszor fejlődésre készíteti az embert, tanulunk, előre látunk, előre gondolkodunk. Az elmúlt évben rengeteget fejlődtem, és olyan akadályokat tudtam leküzdeni, amire addig nem is gondoltam.

– Van valamilyen jelmondatuk, ami a szemük előtt lebeg vállalkozóként?

– Jelmondatunk nincs, inkább úgy mondanám fő stratégiánk. Ami nem más, mint az, hogy próbálunk olcsók maradni a konkurenciához képest, próbálunk széles választékot nyújtani az embereknek, nemcsak eladni akarjuk az árut, hanem meg is oldani az emberek problémáját. Ha hozzánk bejönnek valamilyen exkluzív rendeléssel, akkor megpróbáljuk megszerezni. Felmérjük, hogy mire van kereslet és beszerezzük azt. Megpróbálunk maximális konzultációt biztosítani akár egy gyerekjáték vásárlásánál, akár a megfelelő égő kiválasztásában.

– Mit üzen azoknak a vállalkozóknak, akik feladják?

– Feladni mindig könnyebb, mint harcolni. Úgy vélem a jövőben talán az állami cégek jobban fognak együttműködni a vállalkozásokkal. Aki pedig most szeretne üzletet nyitni, annak azt tudom üzeni, amit a mondás tart: krízisben a legkönnyebb új vállalkozásba kezdeni, úgyhogy hajrá!

Rovatfelelős: Túri Ágnes

Monte Carlo
220V

Monte Carlo

220 V

**Розважальні
іграшки для
дітей любого віку!
Szórakoztató
játékok minden korú
gyermeknek!**

м. Берегове, пл. Героїв, 1 (біля світлофору)

Beregszász, Hősök tere 1 (a közlekedési lámpa közelében)